

Večernik

Leto III. (X.), številka 196

Maribor, petek 30. avgusta 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasni po tarifi
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Poraz kralja samozvanca

ZMAGOVITO PRODIRANJE NADIR KHANA, ZAUPNIKA UBEGLEGA KRALJA AMAN ULAHA, PROTI GLAVNEMU MESTU KABULU.

LAHORE, 30. avgusta. Boj proti afganskemu kralju-samozvancu Habib Ulahu, ki ga vodi Nadir Khan, osebni prijatelj in zaupnik ubeglega kralja Aman Ulah, v zadnjem času uspešno napreduje. Nadir Khan ima znamenoviti sedaj nov velik uspeh. Njegove čete so po tridnevni trdovratni boj zavzele mesto Gartež, ključ do glavnega mesta Kabula, pri čemur so napravile 600 ujetnikov ter zaplenile velike zaloge municije in orožja. Habib Ulah je ostavil na bojišču velike množine živil in se trenutno umika v velikem neredu proti glavnemu mestu Afganistana.

Nadir Khan zmagovito prodira proti Kabulu in ni izključeno, da pade v njegove roke že v kratkem. Njegove čete dobivajo neprestano ojačenja skoro od vseh gorskih plemen, tako da so kralja-samozvanca pustili že skoro vsi pristaši na cedilu in razpolaga le še z nezadostnim kontingentom čet.

Že za prihodnje dni se pričakuje popolno razsulo čet Habib Ulah. Kralj Aman Ulah, ki se mudi sedaj v Italiji, se že pripravlja na povratek v Afganistan, da vnovič zasede prestol, s katerega je bil pregnan.

Usodna povodenj v Indiji

CELE POKRAJINE POPLAVLJENE IN OPUSTOŠENE. — NA STOTINE ČLOVEŠKIH ŽRTEV. — NASILNA EVAKUACIJA ZEMLJIŠČ.

LONDON, 30. avgusta. Iz Indije prihajajo silno vznemirljive vesti o veliki povodnji, ki je nastala vsled tega, ker so vdrlle velike množine vode s Himalaje v nižino. Reka Indus je mogočno narasla in v nekaterih pokrajinah krátkomalo odplavila s seboj vsa selišča. Vsa žetev je uničena in je škoda tem večja, ker je bilo mogoče rešiti le malo živine. Po dosedanjih poročilih je utonilo samo v okraju Deraghsikan nad 300 ljudi.

Iz Atoke se poroča, da so vse vasi

ob Indusu pod vodo. Oblasti so napram divjanju prirodnih elementov brez moči. Edino, kar so morale odrediti, je bila izpraznitev ogroženih pokrajin. Toda tudi ta odredba ne zadostuje, ker reka na eni strani silno naglo narašča in je za evakuacijo selišč le malo časa na razpolago, na drugi strani pa ljudje nočejo zapustiti svojih domačij, tako da mora posegati vmes vojaštvo, da spravi obupano prebivalstvo na varno.

„Zeppelin“ odleti v soboto v Evropo

NEWYORK, 30. avgusta. Poveljnik »Grofa Zeppelina«, dr. Eckener, ki je bil včeraj sprejet od predsednika Zedinjenih držav, Huberta Hooverja, je izjavil, da se nikakor ne namerava takoj vrniti z zrakoplovom v Nemčijo, temveč ostane osebno še približno dva tedna v Zedinjenih državah, kjer bo imel več važnih konferenc in posvetovanj. Na poletu v Evropo bo vodil zrakoplov kapetan Lehmann. Dr. Eckener tudi odločno zanika vesti, da je bila to njegova zadnja zračna vožnja in da namerava stopiti v pokoj.

»Grof Zeppelin« bo odletel najbrže že v soboto iz Lakehursta proti Friedrichshafnu. Po poročilih iz Berlina bo državni predsednik Hindenburg osebno prisostvoval prihodu zračnega kolosa, da čestita posadki k sijajno posrečenemu poletu okrog sveta.

Pogajanja med Anglijo in Ameriko za razorožitev na morju

LONDON, 30. avgusta. Ministrski predsednik Macdonald je imel včeraj zopet daljšo konferenco z ameriškim veleposlanikom Dawesom, na kateri je nadaljeval pogajanja radi razorožitve na morju. V krogih delavske stranke so našla ta pogajanja zelo ugoden utis. Kakor se zatrjuje, je bil dosedaj

dosežen sporazum v tem smislu, da bosta Anglija in Amerika v prihodnjih desetih letih oboroževanje na morju znatno omejile. Prihranki, ki bi znašali na stotine milijonov, pa bi se uporabili za pobijanje brezposelnosti in socialne bede.

Položaj v Palestini

JERUZALEM, 30. avgusta. Položaj v Palestini je še vedno zelo resen, čeprav so spopadi med Arabci in Židi v mestu ponehali. V Jeruzalemu vlada zopet mir in tudi trgovine so že večinoma odprte.

RIM, 30. avgusta. Papež je odredil, da naj se romanje v sveto deželo odloži, dokler se položaj v Palestini popolnoma ne konsolidira.

Židovske demonstracije v Katoulicah in Lvovu

VARŠAVA, 30. avgusta. Radi dogodkov v Palestini je prišlo tu včeraj do viharnih židovskih protiangleških demonstracij. Del demonstrantov, večinoma židovski rudarji iz premogovnega revirja, je vdrl v poslopje angleškega konzulata. Demonstranti so razbili vrata in več šip. Vmes je posegla takoj policija, ki je potisnila demonstrante nazaj ter glavne kolovodje aretirala.

Do velikih protiangleških demonstracij je prišlo tudi v Lvovu. V bližini angleškega konzulata je došlo celo do spopada med demonstranti in policijo. Policija je

sprotno zanj vedno večji interes. Nedvomno bo velike važnosti, ako se bodo tekom časa izkristalizirale iz razprav na manjšinskih kongresih in v Svetu Lige narodov enotne smernice za ureditev vprašanj, ki se tičejo narodnih manjšin.

morala poseči po orožju in je z golimi sabljami navalila na demonstrante, od katerih je bilo sedem ranjenih.

Uarnostni ukrepi Francije v Siriji

PARIZ, 30. avgusta. Francoske oblasti so ukrenile obsežne varnostne ukrepe, da preprečijo razširjenje nemirov iz Palestine v Sirijo. Vojaki so zastražili vse konzulate. Veliki muslimanski svet je odposlal s posredovanjem francoskih oblasti angleški vladi energičen protest proti židovski politiki v Palestini. V Sirijo je došlo zadnje dni veliko število beguncev iz Palestine. Poštne in potniške avtomobile spremljajo vojaške avtomobilske kolone.

Macdonald pride v Ženevo

LONDON, 30. avgusta. Ministrski predsednik Macdonald odpotuje jutri v Ženevo, kjer ostane najbrže 3-4 dni.

Smrtonosna eksplozija topa

VARŠAVA, 30. avgusta. Za časa artiljerijskih vežb v ostrem streljanju pri Wilakovi je v nekem topu eksplodiral naboj še v cevi. Pri tej priliki sta bila dva vojaka ubita, 5 lažje, 3 pa težko ranjenih. Med smrtnimi žrtvami je tudi en oficir.

Razdelitev razstave „Ljubljana v jeseni“

V velikem paviljonu »E« bo skrbno prirejena, ponosna razstava izdelkov domače mizarke industrije in obrti in stanovanske opreme sploh. Posamezne koke bodo okrašene z umotvori naših upodabljalnih umetnikov. Tu bo tudi razstava hišne industrije in obrtov.

Paviljon »F« bo obsegal razstavo raznih strojev.

V paviljonu »G« bo prirejen kmetijski sejem (mleko in mlečni izdelki, vino, grozdje, med); dalje vrtnarska razstava ter razstava kmetijskih strojev in orodja, katere del bo tudi na prostem.

V paviljonu »H« bodo nameščeni industrijski in obrtniški izdelki.

Paviljon »I« bo vseboval razstavo društva »Zoo«. Razstavljene bodo žive vse živali, ki žive v prosti naravi naših krajev.

Paviljon »K« bo obsegal Zadržno razstavo, ki bo prva taka prireditev med nami.

V paviljonu »L« bo urejen higijski muzej. Ta razstava bo obsegala: Splošno higijeno, osebno higijeno, obrtno higijeno, socialno higijeno, plemensko higijeno, šolsko higijeno. Vse te panoge higijene bodo podrobno in nazorno obdelane.

To je v glavnem slika, ki bo ostala nespremenjena skozi vseh 10 dni. Zunaj na prostem pa se bodo slike skoro dnevno menjavale in dajale sejmšiču vsak dan drugo lice.

„Suhi teden“ v Moskvi

bodo priredili od 15. do 22. septembra. Ves ta teden se bo vršila velika propaganda proti uporabljanju alkoholnih pijač, tudi izven Moskve. V posameznih mestih se bodo priredile abstinentne razstave in se bo vršilo vpisovanje v »razred treznih«, kakor se nazivajo abstinentne organizacije v Rusiji. Za prireditev se vrše velike priprave.

Kongres evropskih narodnih manjšin

ki se je pričel minoli ponedeljek v Ženevi, je sedaj, ko je reparacijska konferenca vsled doseženega sporazuma precej izgubila na aktualnosti, stopil nekoliko bolj v interesno sfero javnosti. Zlasti še zato, ker so se zadnje čase po vrsti vršili razni kongresi narodnih manjšin: poljski, madžarski, ruski in drugi, ki so vsak za svojo narodnost postavili gotove zahteve in izrekli svoje želje bodisi na naslov kongresa evropskih narodnih manjšin bodisi na naslov Sveta Lige narodov.

Zanimivo je, da je baš v teh dneh znani angleški publicist Seton Watson, ki je po vsem svetu znan tudi kot velik pobornik pravic malih narodov in narodnih manjšin in se trenutno mudi v Visokih Tatrah na Češkoslovaškem, poslal županu mesta Cluja v Rumuniji, ki ga je imenovalo častnim občanom, pismo, v katerem med drugim povdarja, kako velikega pomena je decentralizacija tudi v pogledu narodnih manjšin. »Jaz sem — pravi — fanatik narodnih pravic, ker sem sam član manjšinske narodnosti. Narodnostna vprašanja so prinesla veliko zla v Evropi. Mora priti čas, ko bo narodnost ravnotako nedotakljiva kakor vera. V tem slučaju bodo teritorialne meje izgubile svojo važnost. Nacijonalno življenje narodnih manjšin, ki jih je več ko 30 milijonov, se mora zaščititi. Med vsemi evropskimi narodi mora zmagati geslo: »živeti in pustiti živeti!«

Predsednik petega kongresa narodnih manjšin v Ženevi, dr. Vilfan, je te dni pred oficijelno otvoritvijo podal izjavo o nalogah in vsebini kongresa. Predvsem bo kongres razpravjal in sklepal o diskusijah, ki so se vodile o narodnih manjšinah v Svetu Lige narodov. Kongres bo skušal dokazati, da se ne more položaj narodnih manjšin izboljšati samo z izboljšanjem postopka pri izročanju manjšinskih pritožb Svetu Lige. Treba je konstruktivnega postopanja, treba je proučevati najboljše metode, kako priti do sloge med narodi in obenem do sigurnosti, da se bo vsaka narodna manjšina mogla v svoji državi svobodno kulturno razvijati. Da je srečna rešitev tega problema mogoča, dokazujejo dosežene izkušnje v Danski in Estoniji. Liga narodov je v tem pogledu že storila prvi korak z anketo, ki jo je sklical odbor Sveta Lige za narodne manjšine. Sedaj treba iti korak dalje in v Ligi ustanoviti komisijo, ki bo imela nalogo, da proučuje in klasificira pritožbe, ki bodo prihajale od narodnih manjšin. Zelo važno je tudi po mnenju dr. Vilfana, da se prouči vprašanje časopisja narodnih manjšin in njegova naloga, ker se bo v kratkem ustanovilo društvo novinarjev evropskih narodnih manjšin. Kongres se bo bavil tudi z vprašanjem medevropskega zavoda za narodne manjšine.

Na letošnjem kongresu evropskih narodnih manjšin je zastopanih krog 30 narodnih manjšin iz 14 različnih držav, ki predstavljajo blizu 40 milijonov ljudi. Organizacija kongresa obsega danes skoro vse narodne manjšine v Evropi. V raz-

pravah bo sodelovalo tudi mnogo politikov in oseb, ki se zanimajo za manjšinske probleme.

Problem narodnih manjšin — o tem ni dvoma — ne bo več zginit z dnevnega reda svetovne javnosti, ampak bo na-

Najbogatejši narod na svetu

OGROMNO PREMOŽENJE INDIJANCEV. — NAD 15.000 MILIJONOV DOLARJEV.

Indijanski urad v Washingtonu je pravkar izdal obširno knjigo o položaju ameriških indijanskih plemen. Knjiga je zanimiva posebno radi tega, ker opisuje nenavadne življenske pogoje tega naroda. Predvsem je omeniti, da je naziranje, da so Indijanci izumirajoče pleme, zmotno. Dočim je l. 1870 živelo na ozemlju Zedinjenih držav le 300.000 Indijancev, so jih našli pri štetju Indijancev l. 1928 že nad 350.000. Številka rojstev je proti pričakovanju večja kakor pri belih Amerikancih. Znašala je lani 27,5 na 1000 rdečkastih Indijancev napram 22,5 na 1000 belih Amerikancev. Zato pa je tem večja pri Indijancih umrljivost.

Nad vse presenetljivo pa je poročilo o gmotnih razmerah Indijancev. Navedene, gotovo niti prenizke niti previsoke številke dokazujejo, da je indijski narod najbogatejši narod na svetu. Njegovo premoženje se ceni na 15.000 milijonov dolarjev. Ako računamo, da živi še 350 tisoč Indijancev, pride torej povprečno na vsakega po 43.000 dolarjev.

Seveda pa razmere niso take, da bi bili vsi Indijanci bogataši. V velikih mestih Amerike je vse polno Indijancev, ki žive tamkaj v najbolj siromašnih razmerah. Vsekakor pa je položaj skoro 70 odstotkov vseh Indijancev naravnost sijajen.

Odkod to njihovo blagostanje? Približno pred 70—80 leti so Amerikanci v

uničevalni vojni še preostale indijanske prebivalce deportirali na gotova, popolnoma neplodna ozemlja, kjer so bili stalno pod kontrolo washingtonske vlade. Take prisilne naselbine so bile med drugimi v Oklahomi, Novi Mehiki, Dakoti in Arizoni. Tamkaj so živeli Indijanci siromašno življenje in se je splošno pričakovalo, da bo njihovo pleme najkasneje v sto letih popolnoma izumrlo.

Z odkritjem petrolejskih polj pa je nastopil nenaden preokret. Prišlo je namreč na dan, da so bili ravno v teh prisilnih indijanskih seliščih najbogatejši petrolejski vrelci, kar jih je v Ameriki. Čez noč so dobile te puste in neplodne pokrajine neprecenljivo vrednost. Pravne razmere so se med tem tako konsolidirale, da na kak nov izgon Indijancev ni bilo več misliti. Ni torej ostalo nič drugega, kakor velika odškodnina in primerna udeležba pri dobičku. Le tako je prišlo do tega, da so istočasno s petrolejskimi magnati bogatela tudi indijanska plemena, med katerimi je na tisoče milijonarjev in dobivajo vrh tega še vsako leto lepe deleže od dobička.

Seveda pa Indijanci s tem kolosalnim premoženjem ne morejo gospodariti tako kakor bi hoteli, ker so vsi pod varnostvom indijanskega urada v Washingtonu, ki tudi upravlja njihovo premoženje in jim nakazuje letno vzdrževalnino.

Več človečnosti — manj tehnike

J PRAVI UGLEDEN AMERIŠKI FILM MSKI STROKOVNJAK O SREDSTVIH IN CILJIH FILMA?

Znani in ugledni ameriški filmski strokovnjak, predsednik ameriškega Film Booking Office, J. P. Kennedy, je nedavno podal izjavo, v kateri kliče svojim rojakom, naj se v filmu posvečajo bolj problemom človečnosti in manj tehniki. Razkošna inscenacija, veličastne fotografije, originalni triki in silne mase stativov, vse to — pravi Kennedy — je nekoč silno privlačilo občinstvo, tako dolgo, da je izgubilo čar novosti. Množina novih igralčkov pod božjim drevescem bo fasciniralo vsako dete, toda že drugi dan se bo vrnilo isto dete in kakli stari in ne bogve kako posebni igralčki, ki pa se mu očitno bolj dopade. Zakaj? Zato, ker je ta predmet ovit s toploto otrokove fantazije, ker je ta stara, izrabljena igračka del njegovega — jaza.

Tudi občinstvo kot celota reagira psihološki popolnoma enako. Občinstvo ljubi, kar je sijajno, blesteče in razkošno, pa obenem nepoznano in novo. Toda bolj kot vse to ljubijo ljudje sebe, in človek je ter ostane najstarejši in najaktualnejši

interes občinstva.

To je treba imeti pred očmi, ako hočemo, da ustvarimo mednarodni zabavni film. Film je za maso najvažnejša in najlepša zabavna oblika. Ta masa pa obsega vse družabne sloje i delavcey i intelektualcey, in kar se tiče dobe, računa film na občinstvo od 7. do 70. leta. Zato je naravno, da ni mogoče ustvariti filma, ki bi zadovoljil vse sloje občinstva. Toda vsak film mora vsebovati vsaj en prizor, sliko ali dogodek, ki bo uplival na praproste gledalca in izzval v njem iskreno in pošteno reakcijo čustva. Ako hoče to doseči, mora producent filma poznati človeško naravo, mora tako natančno spoznati človeške kvalitete, kakor sedaj skrbi za tehnično popolnost. Tehnika mora postati sredstvo, pripomoček in podrejeno sredstvo »človečnosti«, ne sme pa biti človečnost suženj tehnike. Kratko: film se mora povrniti na svoje izhodišče. Posvetiti je treba vse sile problemu, da se ustvarijo dobre filmske drame splošno-človeškega interesa.

Ženske v dvobojih

Ženski dvoboji niso bili tako redki, kakor bi človek mislil na prvi mah. Danes so seveda redkejši, ker je postala ženska že bolj samostojna in si je znala s svojo resnostjo, razboritostjo in poslovlnim duhom osvojiti mesto poleg moškega.

Med groficama de Nesle in Polignac je prišlo za časa Ludovika XIII. do dvoboja s pištolami in sicer radi ljubavne afeře, katere junak je bil neki vojvoda. Dvoboj je končal tako, da je grofica de Nesle zadela svojo nasprotnico v desno uho, dočim se je krogla njene nasprotnice zapčila v neko drevo.

V dobi slavnega francoskega vladarja Ludovika XIV. je živela krásna igralka, ki je brez usmiljenja pozvala na dvoboj vsako damo, pa tudi moške, ako se niso dovolj klanjali pred njeno lepoto.

V 17. stoletju sta bili dve dami strastno zaljubljeni v grofa de Riome, ki je bil poprej duhovnik. Radi njega je prišlo med obema tudi do dvoboja. Mladi grof pa je med dvobojem nenadoma in neopazeno skočil med obe duellantini in dobil pri tem kroglo v nogo. To je ohladilo obe dami, ki sta se nato sprijaznili.

L. 1868 je prišlo v Parizu do resnega dvoboja. Obe dami, ki sta se dvobojevali

sta bili težko ranjeni, mladenič, radi katerega je prišlo do dvoboja, pa je oženil potem tretjo.

Letos je prišlo v Budimpešti do zanimivega dvoboja med plesalko Suzano W. in gospodično Marijo R. in sicer radi nekega slikarja. Suzana je bila v dvoboju ranjena na prsih. Po dvoboju je rekla svoji nasprotnici: »Oprostim ti, ker si me ranila, ne morem ti pa odpustiti, ker si mi pokvarila dekolte!« Slikar pa se je po dvoboju postavil na staro, že dobro preizkušeno stališče: Čez dan je bil pri ranjeni Suzani v bolnici, zvečer pa je večerjal z Marijo.

Materinska ljubezen fazanke

V Senicali na Češkoslovaškem se je pripetil pred kratkim nenavaden slučaj materinske požrtvovalnosti fazanove kokoši. Na nekem žitnem polju je sedela fazanka na svojem gnezdu. Ravno tedaj so s strojem želi žito. Stroj se je vedno bolj približeval gnezdu, toda fazanka se ni premaknila, dokler ni kmet opazil, kako je kluvala proti nožu in divje vpila. Fazanka je bila že težko ranjena na petrotih, a je kljub temu vztrajala v gnezdu. Morali so jo dvigniti in radi težke poškodbe ubiti. Šele pri te, priliki je videl kmet, da so imeli v usodnem času ravno približati mladi fazančki iz jajčk.

Nepričakovan oblak

V vas Nošanskajo v sibirskem okraju Kanskij, so se nenadoma in čez noč vrnile vse strahote prvih revolucijskih časov. Belorusi, v uniformah nekdanjih razvpitih Kolčakov oficirjev iz l. 1920, oboroženi do zob, so pridirjali po glavni vaški cesti in se ustavili na trgu. Odtod so odšli brez hrupa takoj na delo. Zbudili so najprej voditelja komunistov v vasi, mu sporočili, da je sovjetska vlada v Moskvi padla ter ga aretirali. Enako so postopali tudi z drugimi vaškimi komunisti. Cela vrsta aretirancev je bila končno v nočnih strajcah zbrana na trgu. Mnogi so se popolnoma hladnokrvno udali v svojo usodo, nekateri so prosili za milost, drugi zopet so se postavili krepko v bran. Radovedno so Belorusi opazovali obnašanje svojih ujetnikov. Medtem se je bliskoma raznesla po vasi vest: »Kolčak je tu!« Številni prebivalci so se poskrilili po kleteh, drugi pa so zbežali v bližnje gozdove, da se rešijo.

Naslednje jutro pa je sledilo veliko razočaranje. Belorusi so odložili svoje uniforme in se razkrili kot člani sovjetske komisije, ki je hotela preizkusiti zvestobo sovjetskih uradnikov v vasi Nošanskaj. Ves napad je bil samo fingiran. Prebivalstvo pa seveda nikakor ni zadovoljno s takim postopanjem, ker bi lahko prišlo do prelivanja krvi in bi lahko nastala še nedogledna stvarna škoda.

Kako Japonci pričakujejo svojega cesarja

Japonski cesar je nedavno posetil Kioto. To je bil obenem prvi obisk cesarja v zadnjih 700 letih — ter zato obenem najznamenitejši dogodek v deželi po kronskih obredih novega mikada, ki so bili izvršeni lani. Sprejeti cesarja pomeni za japonsko mesto največji dogodek, kajti Japonec takrat ne pričakuje svojega vladarja kot človeka, temveč kot Boga. Vsi listi prinašajo pred njegovim prihodom članke in slike, nanašajoče se na njegovo življenje. Najbolj čuden pa je vsekakor proglas, ki ga je dala najlepši občina Kioto in se glasi: »Kadar prihaja cesarski sprevoz, ne smeš biti pod vplivom alkohola. Nikdo ne sme opazovati spreveda z dreves, streh, avtomobilov itd. Tudi se ne sme gledati skozi polodprta okna, niti hoditi niti govoriti, kazati s prstom na kočijo ali mahati z robcem. Kadar se približa sprevoz, se moraš odkriti. Izjema je dovoljena samo damam, ki so oblečene na evropski način in smejo imeti na glavah klobuke.«

Ljubosumna ruska grofica

Pred nekim hotelom v Cannesu se je odigral v soboto razburljiv prizor. Ruska grofica Lidarov, ki živi s svojim soprogom, bivšim diplomatom, v Parizu, je presenetila svojega moža pred vhom v hotel z njejo prijateljico Friderjko Golešovo, s katero je imel grof intimne odnose. Razburjena grofica je v ljubosumnosti potegnila takoj iz žepa samokres in oddala proti svojemu nezvestemu možu in njegovi spremljevalki več streljov. Dočim je ostal mož nepoškodovan, pa je bila grofica Golešova dvakrat zadeta in se je zgrudila, smrtno nevarno ranjena na tla. Atentatorica je bila takoj aretirana. Pri zaslišanju je izjavila, da je že nekaj časa dala opazovati svojega moža in je sklenila, da ustreli njega in njegovo spremljevalko, čim je zvedela, da bosta odpotovala iz Pariza v Cannes.

Glasovit pustolovec

V Berlinu so aretirali te dni v enem izmed najboljših hotelov glasovitega ruskega pustolovca, Mihajla Galacana, ki je običajno nastopal pod imenom »Knez Mihajlo de Galacani« in zagrešil zadnja leta v raznih velikih hotelih naravnost neverjetne pustolovščine. Nastopal je silno sigurno in kot velik kavalir. Na vseh svojih predmetih je imel grofovsko krono. Predvsem se je v luksuznih hotelih skušal približati samostojno potujočim damam. Čim si je pridobil njihovo zaupanje, pa je začel od njih izsiljevati denar. Čeprav je na zunaj nastopal kot velik bogataš, pa skoro nikdar ni imel denarja. O priliki aretacije v Berlinu so našli pri njem samo 1 marko v gotovini.

Sport

LAHKOATLETSKI MATCH RAPID - PTUJ.

V nedeljo popoldne se bo vršil dvoboj med lahkoatleti Rapida in Ptuj. Rapid in Ptuj razpolagata z najboljšimi lahkoatleti v mariborski oblasti. Njuni atleti so se že izkazali v številnih meetingih. Meeting prične ob pol. 15. uri. Vršil se bo na prostoru SK Rapida. Vsak klub postavi po dva atleta za vsako disciplino. Ptujčani pošljejo svoje najboljše atlete: oba Pavšiča, rekorderja na kratke proge in v skoku s palico, Murna, tekača na dolge proge, Jungerja, rekorderja na 200 in 400 m. Rapid postavi po večini juniorje, ki so v Ptujju na meetingu z uspehom startali. Poleg običajnih disciplin, se bo topot tekmovalo tudi v teku z zaprekami. Novost na meetingu za Maribor bo rokometna tekma Rapid - Železničar. Ta panoga sporta je pri nas še nepoznana. Igra se z enakim številom igralcev in z isto žogo kakor nogomet, samo da se žoga zbija izključno z roko. V drugih državah je rokomet že zelo razširjen in po svoji fairnessi izredno priljubljen. Gotovo se bo tudi pri hitro udomačil, ako se ga bodo klubi resno poprijeli.

SK Maribor — nogometni odsek.

V nedeljo ob 9. predpoldne igra rezerva na igrišču SK Maribora z rezervo SK Rapida. Postava moštva je razvidna na klubovi deski na prostoru. Igralci morajo biti točno ob 9. uri igrišču. — Načelnik,

Grčija - Jugoslavija 2:0.

Včeraj se je nadaljeval boj med Schäfferjem in Zerlendijem, ki je bil v sredo v četrtem setu pri stanju 4:3 na Zagrebčana prekinjen. Zerlendi je izenačil in vodil 4:5. Schäffer igra divno, izenačil in dobi set 7:5. Stanje po setih je bilo 2:2. V petem, odločilnem setu je bila borba na višku. Zerlendi dobi prvi gam, Schäffer izenači in zviša. Grk izenači in sigurno vodi ter dobi set 6:4 po malenkostni napaki Jugoslovena. Zerlendi je star rutiner, ki igra že 23 let tenis.

Maščevanje gluhonemega

Tridesetletni gluhoneml Louis Thevenaud v francoskem mestecu Cronatu se je lepega dne zaprl v kovačnico svojega očeta, snel s stene lovske puške, nameril cevko na neko staro žesko, ki je šla po cesti, in sprožil. Ženska se je zgrudila takoj mrtva na tla. Nato je odšel gluhoneml v mesto v gostilno, kjer sta dva zdravnika operirala nekega potnika, ki je nenadoma nevarno zbolel. Gluhtoneml je pričel streljati skozi okno na zdravnika. Enega je lahko ranil, nato pa zbežal v klet, kjer je ogrožal s puško vsakogar, ki se mu je hotel približati. Ko se je končno vendarle posrečilo blažnega človeka aretirati, je izjavil, da se je že dolgo bavil z mislijo, da odide na lov na ljudi, da se maščuje nad vsem prebivalstvom, ki se je norčevalo iz njega.

Stroški haške konference

Konferenca v Haagu traja že 24 dni. Zanimiva je ugotovitev, da znašajo celokupni izdatki konference milijon holandskih goldinarjev, torej približno peti del zneska, za katerega se pričajo upniške države. Tudi v visoki politiki je približno enako kakor pri mejnih sporih med dvema kmetoma: Pravdanje traja toliko časa, dokler stroški ne požro vrednosti spornega predmeta.

Pri ušesnem zdravniku.

Bolnik: »Kaj vam dolgujem, gospod doktor?«

»Stirideset mark.«

»Tu je denar — prosim!«

Zdravnik zelo glasno: »Rekel sem 40 mark, ali ne razumete!«

»Vaša ametnost je torej tu vendar odpovedala! Jaz slišim slejkoprej le polovico od tega, kar se govori!«

Ne more spati.

»Ne morem spati, grize me bolha«, je rekla žena svojemu možu.

»Napravi luč, ako te zagleda, bo takoj skočila stran.« je odzvonil mož.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodevinski roman iz starih Benetk 154

»Tega ne vem. Odvisno je od Sandrigo. Toda takoj po ceremoniji bo Bianka izginila.«

»Kako?«

»To je moja skrb. In tako bo dano Sandrigo zadostneje, dasi se bo zakon omejil samo na poročno ceremonijo.«

»Kaj bo z Bianco?«

»Vzemi jo ti za nekaj časa k sebi.«

»Ah, Ah!«

»Zdaj se ti pomalem jasni, kaj neda?«

»Občudujem te, Bembo, O tebi sem bil vedno prepričan, da če bi te usoda spravila na svet v bližini kakega prestola, bi bil ukradel tudi prestol, da se okoristiš z njim.«

»Ali te je volja, da mi pomoreš?«

»O, v tej reči — kolikor hočeš.«

Bembo se je streznil. Iskra nezaupanja se je zasvetila v njegovih bledosivih očeh.

»Zakaj praviš, v tej reči? Ali je torej kaka druga reč, v kateri mi ne bi hotel pomagati brez pridržka? Ali imaš kake obveznosti? Le kar povej...«

»Brate!« je vzkliknil Aretino, preplašen nad neopreznostjo, ki jo je bil zagrešil, »ne muči se zaradi praznih marenj, prepamefen si za to.«

»Res je,« je zajecjal.

»In vrhu tega, ako mi ne zaupaš, hodi z Bogom!« Aretino je vstal, stopil parkrat z velikimi koraki semintja ter udaril s pestjo po mizi.

»Pa bodi človek vdan! Imej samo enega prijatelja na vsem svetu. In ta prijatelj te pride nekega dne pravit...«

»Tak miruj no!«

»Ah, Bembo, to je grje, nego sem se nadejal od tebe...«

»Daj, sedi spet nazaj, ne govori več o tej reči...«

»Praviš torej,« je izpregovoril Aretino, »ko se je vrnil k Bembo in sedel zopet k njemu, da se mi onih pettisoč srebrnjakov izplača tisti dan, ko stopi Bianka v mojo hišo.«

Zdaj je bil kardinal na vrsti, da se z občudovanjem ozre na svojega prijatelja.

»Naj bo,« je dejal naposled; »toda tvoje prijateljstvo bo s tem drago plačano.«

»Zakaj se pritožuješ? Saj ne plačaš ti, nego blažena republike; naj bo mir besedi, kakor praviš sam. Razloži mi svoj načrt do kraja.«

»Ti torej sprejmeš Bianco v svojo hišo. Predstaviš jo svojim Aretinkam kot novo tovarišico.«

»To bo jokanje, jeza in tulenje!«

»Ti znaš otirati solze in tolažiti jezo. Kadar bo Bianka nastanjena pri tebi — ali mi jamčiš, da je ne bo videl, niti se ji približal nihče razen Aretink?«

»Jamčim ti.«

»Dobro. Toda to je pravzaprav še najlažji del vse operacije. Ostane še drugi, delikatnejši del...«

»Razloži mi jasno, in zaradi delikatnosti se nič ne vznemirjaj.«

»Hotel bi torej tole. Ali imaš med svojimi Aretinkami par razumnih in vdanih deklet, sposobnih razumeti in storiti vse, samo da izpolne svojo voljo.«

»Takšne so vse!« je dejal Aretino ne brez navnega ponosa.

»Ali so sposobne lotiti se polaganega iztrebljenja krepkosti, ki jo je bilo do današnjega dne nemogoče oskruniti?«

»O tem si brez skrbi.«

»Že čez štirinajst dni ne bo več spoznati tvoje sramežljive Bianke...«

»Meniš torej, da bi zadoščalo, če preživi med tvojimi Aretinkami štirinajst dni?«

»Mislim, da je sramežljivost zgolj beseda, ženska odločnost pa peresce, ki se obrača po vetru. Vse zavisi od tega, da veje veter s prave strani. Mlada deklica, ki sama ne pozna ognjev, ki jih nosi v sebi, ima svojo nevednost za trdnost značaja. Ti sam si se prevaral o tem. Kaj pa je Bianka? Hči ljubezni. Verjemi mi, pod tem brezmadežnim snegom tli ogenj, ki ga je podedovala po materi. Treba je samo raztopiti led, in to je skrb mojih Aretink; večja dekleta so, ne samo učena, nego tudi sposobna, poučiti druge v svoji učenosti. Le privedi svojo učenko k nam; profesorice ljubezni jo pričakujejo.«

»To še ni vse,« je dejal Bembo nato.

»Vraga! Ti si tiran v svojem prijateljstvu.«

»Poračunala bova o tvojem prijateljstvu in o mojem tiranstvu, in če pojde ena izmed obeh tehničnih kvišku — no, potem popravim ravnotežje z zlatom.«

»Ta primera,« je vzkliknil Aretino, »je najpoetičnejša, kar jih je kdaj spočel pesniški genij. Niti Ariost, niti Tasso, še več, niti jaz sam...«

Bembo je z nestrpnostjo ohladil navdušenje Petra Aretina.

»Poslušaj, brate, ali se nič ne dolgočasiš v Benetkah?«

»Jaz, da bi se dolgočasil v tem mestu smeha, ljubezni in umetnosti!«

»Če ti ne, dragi prijatelj, se dolgočasim jaz.«

»Potuj!«

»Saj ravno to namerjam storiti. Samo da, če bi popotoval sam, bi se dolgočasil še bolj.«

»Ah, ah, ti bi torej rad, da te spremljam.«

»Uganil si.«

»Lahka reč. Ne moreš si zmisлити ničesar, česar ne bi storil zate.«

»Da, Toda prepričan sem, da nerad pustiš svoje Aretinke tukaj, dočim sam odideš v tuje kraje.«

»To se je zgodilo že enkrat, ko sem bil na poslanstvu pri Velikem Vragu; in če treba, se lahko zopet zgodi.«

»Verjemi mi: to pot je celo potrebno, da potuješ z Aretinkami.«

»Dobro; razumem. Ti bi rad, da spravim Bianco iz Benetk; in da nihče ne bi sumil, da se to zgodi, jo moram pomešati med svoje služabnice.«

»Tako je.«

»Kam naj jo spravim?«

»To ti povem, kadar pride pravi trenotek. Da resumiram: prejel si tisoč srebrnjakov, in pravkar sem ti nakazal štiri tisoč; to je skupaj pettisoč.«

»Ti si izboren računar.«

»Za teh pet tisoč srebrnjakov boš imel Bianco deset dni pri sebi; to je potemtakem petsto srebrnjakov na dan za njeno stanovanje in hrano.«

»In za pouk!«

»Dobiš torej še pettisoč srebrnjakov. Nakažem ti jih, kadar prideva iz Benetk.«

»Pa točno. Dogovor velja.«

»Torej sprejmeš vse moje predloge.«

»Vse. Ali nisem tvoj pravi prijatelj?«

»Dična bratca sta si segla v roke.«

Nato je Bembo odšel v spremstvu Aretinovem, ki mu je vpričo klanjajočih se slug neumorno izkazoval svoje spoštovanje.

Bembo, zadovoljen z uspehi tega dneva, se vrnil v svojo palačo.

Tam je našel Sandrigo, ki je čakal nanj.

Kardinal je napravil svoj najprijaznejši in največrejši obraz, potegnil bivšega razbojnika v svoj kabinet in ga vprašal:

»No, dragi gospod poročnik, kdaj bo poroka?«

Sandrigo ga je srepo pogledal in odgovoril:

»To zavisi od vas, prevzvišenost.«

Sandrigo je nagovoril Bembo s prevzvišenostjo, kakor je Bembo nagovoril njega s poročnikom. Vrhu tega si je mislil, in to ne brez vzroka, da če bo razspal okrog sebe pompozne nazive, pade tudi nanj malce tistega čuvstva, ki se imenuje uvaževanje in spoštovanje.

»Kako da zavisi vaša poroka od mene?« je vprašal Bembo in prebledel. »Ali se vragu kaj dozdeva?«

»Jaz ne,« je odgovoril Sandrigo. »All se vragu kaj dozdeva?« je dodal sam pri sebi.

(Nadaljevanje sledi!)

Mali oglaševalni, iznajdbijev posebevalno in socialno namene oblikovana; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglaševanje trgovskega ali rokodelskega značaja; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Bučno olje,

čisto, ponudi tovarna bučnega olja J. Hochmüller, Maribor, Taborska ulica št. 7. 2051

Uradniki in trgovski nameščenci

dobé dobro, okusno in krepko domačo hrano kot abonenti. Pijača ni obvezna! Lep, senčnat vrt z novo preurejeno restavracijo. Pridite in prepričajte se! — Vabi vas: Marko Radilovič, gostilna »Maribor«, Grajski trg št. 1. 1993

Stroj za pečenje kave

in štedilnik, skoraj nov, na prodaj. — Vprašati v kavarni »Park«. 2079

Kavarna »Park«

sprejme abonente na dobro domačo hrano. 2080

Soba krasno meblirana,

ki pa je brez posebnega vhoda, se odda snagoljubeči gospodični eventualno tudi s hrano. Cena sobe 300 Din. Stritarjeva ulica 5 l. 2050

Magacin - klet

velika v sredini mesta se odda v najem. Dopisni na upravo lista po »Klet«. 2052

Ruski koncert

balalajka s petjem v zboru in solo petjem. Poje bivša dvorska pevka carske opere v Petrogradu g. Papčinsky. Koncert se vrši vsak dan in ob vsakem vremenu od 17. do 23. ure v kavarni »Park«. 2078

Manufakturna trgovina

na Koroški cesti št. 17, sprejme učenke ali učenca. 2076

Na stanovanje

se sprejmeta dva gospoda - dijaka. Babuder, Tržaška cesta 20. 2067

Spominjajte se CDM!

Svarilo!

Opozarjam, da nisem plačnik za katerekoli dolgove, ki bi jih napravila gospa Marija Gradiš-Amigoni, katera že več let dejansko ločeno živi od mene.

Josip Gradiš, Maribor

2082

TRENCH COAT

za dame in gospode IDEALNO OBLACILO za zimo in leto!

L. ORNIK KOROŠKA 9.

Tvrdba Rudolf Welle naznanja tužno vest, da je dne 29. avgusta v Šmartnem tragično preminul njen vestni, dolgoletni sofer, gospod

Anton Horvat

Pogreb bo v soboto dne 31. avgusta v Slovenjemgradu. 2083

Maribor - Krčevina, dne 30. avgusta 1929.